

Handläggare
Benita Andersson

Telefon
0455303965

Vår beteckning
KS 2025/7671

Er beteckning

Datum
2025-10-30

§	Mötesdatum	Styrelse/Nämnd
	2025-11-25	Kommunstyrelsens allmänna utskott
	2025-12-02	Kommunstyrelsen

Remiss avseende ny lag om kommunal hamnverksamhet

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att anta yttrandet som sitt eget och översända det till Regeringskansliet.

Sammanfattning av lagförslaget

Enligt förslaget ska en kommun eller en region som bedriver hamnverksamhet i ett konkurrensläge på marknaden överlåta driften av verksamheten till ett kommunalt aktiebolag (bolagiseringsskyldighet). Ett sådant bolag ska bedriva verksamheten på affärsmässig grund trots självkostnadsprincipen och förbudet mot att driva företag i vinstsyfte i kommunallagen (2017:725). Trots bolagiseringsskyldigheten får kommunen eller regionen bedriva hamnverksamhet som en del av den kommunala förvaltningen om hamnen främst nyttjas av lokala användare och verksamheten inte kan anses påverka handeln mellan medlemsstaterna inom Europeiska unionen. En kommun som inte omfattas av undantaget ska senast före utgången av december 2027 ha överfört driften av verksamheten till ett kommunalt aktiebolag.

Sammanfattning av synpunkter på förslaget

Förslaget innebär ett betydande ingrepp i det kommunala självstyret. För att säkerställa att det saknas mindre ingripande alternativ för att komma till rätta med statsstödsproblematiken, och att regeringsformens krav på proportionalitet vid inskränkningar i det kommunala självstyret uppfylls, bör ytterligare utredning genomföras av alternativa lösningar.

Kommunledningsförvaltningen

Adress
Kommunledningsförvaltningen

Besöksadress
Östra Köpmansgatan 1 A

Telefon
0455-303000

E-postadress
kommunledningsforvaltningen@karlskrona.se

Den redovisning av möjligheten till ändringar i inkomstskattelagen som gjorts i promemorian bedöms som allt för knapphändig och bör därför särskilt utredas vidare. Kommunen vill även framföra att tidpunkten för i ikraftträdande och övergångsbestämmelser är för snävt bestämd och behöver flyttas fram.

Synpunkter på förslagets konsekvenser

Bolagiseringsskyldighet

Förslaget innebär att kommuner som bedriver hamnverksamhet på en konkurrensutsatt marknad ska överföra verksamheten till ett kommunalt aktiebolag senast den 31 december 2027.

Det kommunala självstyret är en grundläggande princip i svensk förvaltning och följer av 14 kap. 2 § regeringsformen. Principen innebär att kommunerna själva har rätt att sköta sina angelägenheter och fatta beslut om verksamheten ska bedrivas i förvaltningsform eller överlämnas till ett kommunalt bolag. Den föreslagna lagen om kommunal hamnverksamhet innebär ett tydligt ingrepp i denna rätt. Det bör därför säkerställas att det inte finns alternativa lösningar på statstödsproblematiken. Kommunen föreslår att en fördjupad analys görs av möjligheten att genom ändringar i inkomstskattelagen göra kommuner skatteskyldiga för hamnverksamhet. Om en sådan lösning är möjlig skulle likvärdig konkurrensneutralitet uppnås utan att det behöver ställas krav på bolagisering.

Att överföra hamnverksamhet från kommunal förvaltning till ett aktiebolag innebär inte enbart en organisatorisk förändring utan även att verksamheten i huvudsak styrs av aktiebolagslagen, vilket får till följd att beslut fattas av en bolagsstyrelse i stället för av ansvarig kommunal nämnd. Detta försvårar möjligheten för kommunen att direkt påverka verksamhetens inriktning och prioriteringar utifrån lokala behov och politiska mål. Genom århundradena har Karlskrona varit navet för den svenska marinens verksamhet och har haft en betydande roll i att trygga Sveriges marina försvar och intressen. En av de mest framträdande faktorerna i Karlskronas betydelse för den svenska marinen är dess strategiska geografiska läge, vilket i ljuset av det förändrade säkerhetspolitiska läget och Sveriges Natointräde ytterligare motiverar behovet av kontroll och flexibilitet. En bolagisering skulle innebära minskad direkt styrning och kontroll över verksamheten, vilket kan vara problematiskt ur ett säkerhetsperspektiv.

Handläggare
Benita Andersson

Telefon
0455303965

Vår beteckning
KS 2025/7671

Er beteckning

Datum
2025-10-30

Det finns även en risk för att kravet på affärsmässig styrning av verksamheten kan leda till att säkerhetsrelaterade behov får stå tillbaka för ekonomiska mål.

Övergångsbestämmelser

Ett kommunalt beslut om bolagisering av hamnverksamhet måste fattas av kommunfullmäktige och föregås av utredning, beredning, politisk förankring och beslut i nämnder och kommunstyrelse. Dessutom krävs ofta samråd med fackliga företrädare, rekrytering av personal, upphandling av system och andra administrativa åtgärder. Mot denna bakgrund bedöms den bestämda tidpunkten för lagens i ikraftträdande och övergångsbestämmelserna som alltför kort. Om tidpunkten för bolagiseringsskyldigheten inte tar höjd för den kommunala beslutsordningens komplexitet riskerar detta att leda till förhastade beslut, där viktiga aspekter förbises eller hanteras utan tillräcklig analys. Detta kan i sin tur leda till felaktiga organisatoriska lösningar samt få oönskade juridiska och ekonomiska konsekvenser som hade kunnat undvikas om lagförslaget gav tidsutrymme för att ha en mer genomarbetad process.

Beslut skickas till

Regeringskansliet
Kommundirektör
Drift- och servicenämnden
Handläggare

Benita Andersson

Bilagor

- 1 PM En ny lag om kommunal hamnverksamhet.pdf